

DOCUMENTAR

PREZENTAREA PERSONALITĂȚII LUI VASILE GOLDIȘ, ÎN „TELEGRAFUL ROMÂN” DIN SIBIU, CU PRILEJUL ÎNMORMÂNTĂRII SALE LA ARAD

Vasile MAN, Viorel Gh. ȚIGU
Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad

Abstract

Due to the benevolence of Mircea Păcurariu, Univ. Prof. Ph. D., correspondent member of the Romanian Academy we received at the editorial office a photocopy of the newspaper entitled “The Romanian Telegraph” from Sibiu, Church National Body, No. 8, February 1934 – which is totally dedicated to Vasile Goldiș’s personality (1862-1934), presenting the sad moment when the great patriot and founder of the Great Union from December 1, 1918, has passed away.

Prin bunăvoința Pr. Prof.univ.dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, am primit, recent, la redacție, o copie xerox a ziarului „Telegraful Român” din Sibiu, Organ național bisericesc, Nr. 8, februarie 1934 – care este dedicat în întregime personalității lui VASILE GOLDIȘ (1862-1934), redând tristul moment al trecerii la cele veșnice a marelui patriot și ctitor al Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918.

În preambulul articolului „Înmormântarea lui V. Goldiș la Arad” din „Telegraful Român” se arată următoarele: „Din toate părțile s’au adunat cu miile oamenii, intelectuali și țărani, sosiți cu trenuri speciale, spre a fi de față la înmormântarea lui Vasile Goldiș în ziua de 12 Februarie 1934.

Piețele și bulevardele Aradului, pe unde a trecut cortegiul funebral, au fost tixite de numărul uriaș al mulțimii.

Slujba religioasă s’a săvârșit, la ora 10 dimineața, în palatul cultural, unde era depus corpul defunctului.

A slujit I.P.S.Sa Mitropolitul Nicolae al Ardealului înconjurat de P.S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului, de Arhiepiscopul Andrei Crișanul, Arhimandriții Suci, Policarp și de un sobor de preoți din partea locului.

Corurile „Armonia” și „Doina Crișanei” au dat răspunsurile.

După slujba religioasă, a luat primul cuvânt I.P.S.Sa Mitropolitul Nicolae...”.

Prezentăm, în continuare o sinteză a textelor publicate în „Telegraful Român” din februarie 1934.

Cu Vasile Goldiș a trecut la cele eterne o figură uimitor de complexă și de bogat înzestrată, o personalitate de primul rang în istoria modernă și contemporană a Transilvaniei.

Animator al conștiinței naționale, la 1 decembrie 1918 a fost inspiratul purtător de cuvânt al românilor, a fost, după cum a spus poetul Octavian Goga, „codificatorul voinței populare” în momentul de vârf din istoria neamului nostru. Discursul lui de atunci, cu festiva-i desfășurare de adevăruri formulate precis, ca pentru eternitate, a făcut să rămână în antologia marilor discursuri. După desăvârșirea unirii, Vasile Goldiș și-a ales postul cel mai important în opera de înălțare a neamului, ca președinte al „Astrei”, mobilizând toate energiile intelectualității ardelenice în slujba revigorării satelor românești.

A fost unul din marii mireni care au înțeles biserica nu numai ca factor de conservare a naționalității, ci și sub raportul ei esențial, ca un tezaur pentru înălțare sufletească, iar preoțimea română să devină apostoli ai credinței, pilde de jertfe de sine pentru fericirea altora. Din

convingerea lui că numai prin biserică se pot întări puterile neamului, a izvorât și dârza apărare a școlilor profesionale.

Vasile Goldiș a fost o personalitate impunătoare a vieții românești, un om de un mare prestigiu și o mândrie a noastră.

La înmormântarea sa, în 12 februarie, 1934, la Arad, cel care a luat primul cuvântul a fost I.P.S. Sa Nicolae, mitropolitul Ardealului, care a spus: „...căci o vorbă, cum a fost a lui Vasile Goldiș, care s-a revărsat în fapte de lumină și în faceri de bine pentru un popor întreg, ni se dă să o prețuim ca un dar de la Dumnezeu și ca o pildă vrednică de urmat...”. Și mai spunea mitropolitul Nicolae: „, Deodată cu Vasile Goldiș, pleacă dintre noi un mare martor al unor vremuri mari – al unor vremuri mari prin suferințele și luptele lor, ...al unor vremuri mari prin biruința definitivă în care a crezut...”. Prin toată ființa sa a fost legat de aspirațiile neamului românesc, închinându-le cele mai înalte și alese gânduri și sentimente culturii naționale, luptei politice pentru libertate și bisericii noastre strămoșești. „...a fost un intelectual de marcă...un bărbat stăpân pe o largă și temeinică cultură, câștigată printr-o cugetare clară și ordonată...”. Iubirea lui de neam a fost curată, căci nu căuta ale sale, ci întotdeauna avea în vedere binele obștesc. Taina personalității sale trebuie căutată în credința sa religioasă, pe care o manifestă cu gingășie ca o notă dominantă a caracterului său. „...sufletul lui mare se va înfățișa înaintea dreptului judecător, ca o slugă bună și credincioasă, care intră întru bucuria Domnului său”, au fost cuvintele de încheiere a predicii Mitropolitului Nicolae al Ardealului.

Cuvântările P.S.Sale Grigorie, Episcop al Aradului, a prof. I. Lupaș și a marelui poet Octavian Goga întregesc figura marelui dispărut, subliniind pierderea și golul lăsat prin moartea sa. Cu multă gingășie sufltească, marele poet Goga spunea: „,Cad pe rând brazii din pădurea Ardealului. Cei care au străjuit pe culmi, se pleacă spre pământ unul câte unul, despicați de fulger, frânți de vijelie. Vasile Goldiș a căzut și el lăsând golul în urmă”. „Goldiș era un intelectual de esență pură cu vaste orizonturi, resimțind otrava frumosului și urmând-o pretutindeni.... Ce fior trebuie să-i fi străbătut sufletul venind de departe din întunecimea vremilor în ceasul când trecea munții, ducând cu el Regelui Ferdinand hotărârea poporului de a se uni cu Țara. Numai aleșii lui Dumnezeu pot trăi asemenea clipe, care se întâmplă odată în viața unui neam. Goldiș a înțeles pe deplin înfricoșata măreție a actului. În conștiința lui de cărturar, ca la lumina unui fulger, trecându-i o pe dinainte toată truda bimilenară pentru înfăptuirea ideii, s-a cutremurat și tot restul zilelor lui a rămas covârșit de mistica Unirii.” Și poetul a încheiat cu următoarele cuvinte: „,Vasile Goldiș du-ne cu tine mângâierea că Țara va urma îndemnurile Tale, căci Țara vrea să trăiască, iar ziua de mâne, prietenă tuturor profeților, va vedea în Tine un braț întins spre culme și spre eternitate!!”

Bibliografie

„Telegraful Român”, Sibiu, - Organ național bisericesc – întemeiat în 1853 de Mitropolitul Andrei Șaguna, Anul LXXXII, Nr. 8, februarie 1934